

BELEIDSPLAN WMO 2015 - 2017
GEMEENTE HATTEM

Oktober 2014

Inhoud

1. Inleiding	4
1.1 Doel van deze notitie.....	4
1.2 Leeswijzer	4
2. Integraliteit in het sociaal domein.....	6
2.1 Verschillende (beleids-)terreinen verbonden met elkaar	7
2.2 Proces tot nu toe	7
3. Rol van de gemeente en maatschappelijke effecten	9
4. Sociale samenhang en leefbaarheid.....	10
5. Ondersteuningsstructuur	11
5.1 Preventie & vroegtijdig signaleren	12
5.2 Voorliggende en algemene voorzieningen.....	13
.....	14
5.3 Toegang tot individuele voorzieningen	15
5.4 Cliëntondersteuning	17
6. Mantelzorg, vrijwilligers, cliëntparticipatie en sociale kaart.....	18
6.1 Mantelzorg en vrijwilligers	18
6.2 Cliëntparticipatie	20
6.3 Sociale kaart	20
7. Vervoer	21
8. Veiligheid	22
8.1 Beschermd wonen.....	22
8.2 Maatschappelijke opvang.....	23
8.3 Huiselijk geweld en kindermishandeling	23
8.4 Nazorg ex-gedetineerden	23
9. Contracteren.....	24
9.1 Algemene voorziening.....	24
9.2 Maatwerkondersteuning.....	24
9.3 PGB	24
9.4 Meerkosten inwoners met een chronische ziekte en/of beperking	25
10. Financiën	26
11. Kwaliteit.....	28
11.1 Kwaliteitseisen en monitoring.....	28
11.2 Klachten.....	29
Bronvermelding.....	30

Bijlage 1: Overzicht van de diverse beleidsterreinen en raakvlakken Wmo 31

Bijlage 2: Cliëntondersteuning 33

1. Inleiding

1.1 Doel van deze notitie

Het rijk decentraliseert een aantal taken binnen het sociale domein naar gemeenten.

Met de drie decentralisaties (Jeugd, AWBZ naar Wmo en de Participatiewet) wordt de gemeente Hattem verantwoordelijk voor de maatschappelijke ondersteuning aan inwoners in de gemeente.

De nieuwe Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning) is door de Eerste en Tweede Kamer goedgekeurd en zal op 1 januari 2015 in werking treden. Anders dan de huidige Wmo bestaat de nieuwe Wmo niet uit prestatievelden, maar uit een drietal doelen:

1. *Het bevorderen van sociale samenhang, de mantelzorg, het vrijwilligerswerk en de veiligheid en leefbaarheid van de gemeente, alsmede het voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld.*
2. *Het ondersteunen van zelfredzaamheid en participatie van personen met een beperking of met chronische, psychische of psychosociale problemen, zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving.*
3. *Het bieden van opvang (maatschappelijke opvang, vrouwenopvang, beschermd wonen en verslavingszorg).*

Dit periodiek beleidsplan heeft een looptijd van twee jaar (2015-2017) en geeft de beleidsvoornemens van het college van B&W weer op de verschillende doelen van de Wmo. Middels de reguliere planning & controlcyclus wordt dit beleidsplan gemonitord, geëvalueerd en bijgesteld waar nodig.

Dit beleidsplan is een verzameling van eerder vastgesteld beleid, waaronder de Maatschappelijke Visie en Kadernota Wmo¹. In Hattem geven we aan dit beleid al ten dele uitvoering; de gekantelde manier van werken vormt hierbij het uitgangspunt. Daarmee zetten we eigen kracht van inwoners en hun omgeving voorop en zoeken we in Het Gesprek naar passende ondersteuningsmanieren. Om eigen kracht te vergroten werken we nauw samen met vrijwilligersorganisaties en ontwikkelen we bijvoorbeeld in gezamenlijkheid een sociale kaart die door inwoners en maatschappelijke partners kan worden benut. In de Maatschappelijke Visie 2025 wordt de nadruk gelegd op het kennen van elkaar, gekend worden, waardoor inwoners in staat zijn om op eigen kracht en netwerkkracht veilig en prettig te leven in hun eigen buurt. Dit hangt samen met de wettekst uit de Wmo: het beleidsplan is erop gericht om cliënten, indien mogelijk, weer op eigen kracht te laten handhaven in de samenleving.

Met vaststelling van dit periodiek beleidsplan wordt voldaan aan de aan de gemeente opgelegde verplichtingen. Uitwerking van het beleidsplan is voorzien in de uitvoeringsparagraaf Maatschappelijke Visie, (lokaal en regionaal) uitvoeringsprogramma Jeugd, beleid en uitvoeringsprogramma Werk & Inkomen, (lokaal en regionaal) uitvoeringsprogramma AWBZ naar de Wmo en in de (lokale en regionale) inkoopnota's Jeugd en Wmo.

Nadrukkelijk willen we benoemen dat het jaar 2015 zich zal kenmerken als een overgangperiode. De transformatie is gericht op het anders omgaan met zorg en ondersteuning, en het slimmer en efficiënter organiseren. Dit vraagt een andere manier van werken en denken van ons, onze partners én onze inwoners. Dat vraagt experimenteeruimte zoals we op dit moment doen in CJG-4-Kracht en het opschalen van MDT's 18+ (Multidisciplinair team) naar een bredere doelgroep.

1.2 Leeswijzer

Hoofdstuk twee beschrijft de integraliteit in het sociale domein en hoe de verschillende terreinen met elkaar zijn verbonden. Hoofdstuk drie geeft aan welke rol de gemeente neemt en wat we verwachten van inwoners en maatschappelijke partners, ook staan hier de maatschappelijke effecten beschreven. Vervolgens gaat hoofdstuk vier in op sociale samenhang en leefbaarheid.

¹ Zie bronvermelding: kadernota Wmo.

De inrichting van de ondersteuningsstructuur lichten we toe in het vijfde hoofdstuk. Mantelzorg, vrijwilligers, cliëntparticipatie en sociale kaart geven we weer in hoofdstuk zes. Vervoer vinden we terug in hoofdstuk zeven. In hoofdstuk acht komt veiligheid aan de orde. Hoofdstuk negen is gewijd aan contracteren en inkoop. Hoofdstuk tien geeft de Financiën weer. In hoofdstuk elf tenslotte wordt invulling gegeven aan de kwaliteitsdoelstellingen. Deze beleidsnota bevat twee bijlagen: Overzicht van de diverse beleidsterreinen en raakvlakken Wmo en een document over cliëntondersteuning.

2. Integraliteit in het sociaal domein

In dit plan verbinden we de verschillende (beleids-)terreinen met elkaar. Een doel van de nieuwe Wmo is om tot een zo integraal mogelijke dienstverlening op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, publieke gezondheid, preventie, zorg, jeugdhulp, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen te komen.

In de Maatschappelijk Visie is de volgende actie beschreven om integraliteit te bereiken:

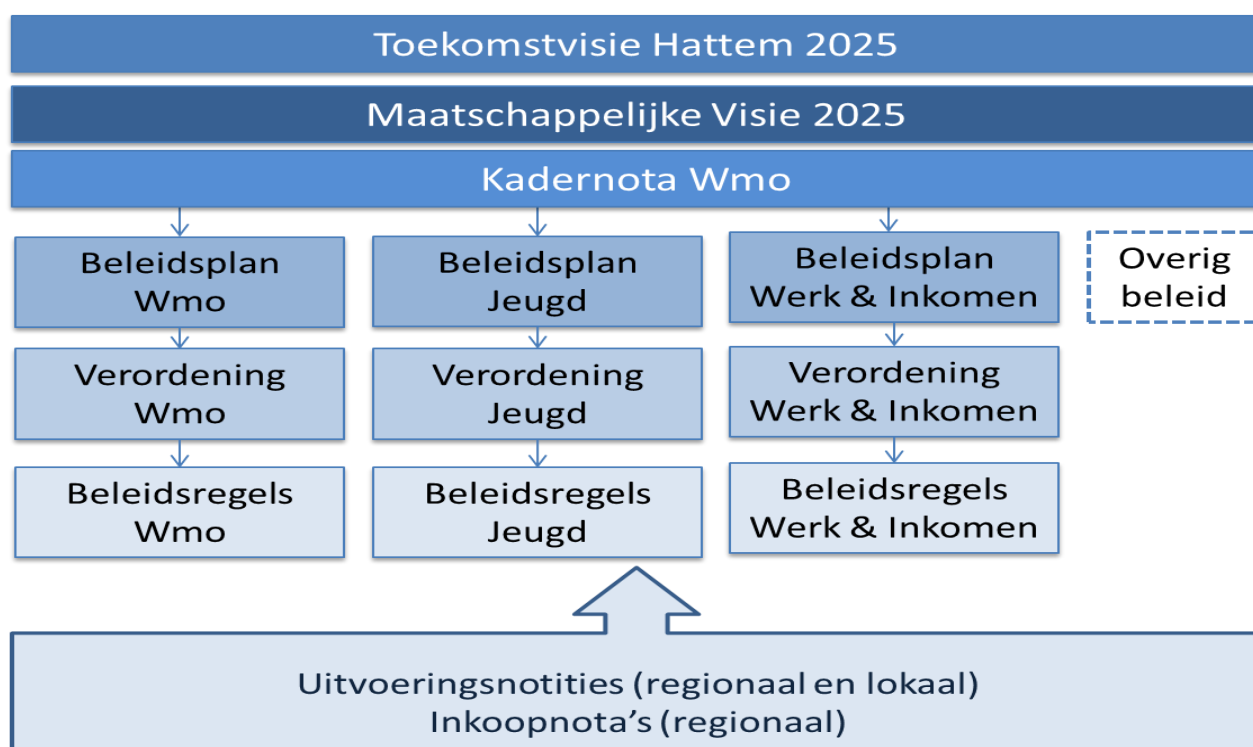
Er is een duidelijk loket waar alle inwoners (0 – 100 jaar) van Hattem terecht kunnen voor kleine en grote hulpvragen. In dit loket heeft de kanteling plaatsgevonden en het gemeentelijke beleid en uitvoering sluit hierop aan. Signalen vanuit verschillende partners worden samengebracht in het loket van 0 – 100 jaar.

Dit loket willen we op 1 januari 2017 gerealiseerd hebben, tot die tijd focussen we ons op continuïteit van ondersteuning en het borgen van zorg, in ieder geval op het huidige kwaliteitsniveau en worden niet-financiële risico's geminimaliseerd. We werken planmatig om op de langere termijn een meer integraal model te kiezen dat past bij het besluit uit de Maatschappelijke Visie.

Tot die tijd kunnen inwoners met ondersteuningsvragen bij verschillende voorzieningen terecht. We gaan er vanuit dat veel ondersteuningsvragen in het eigen netwerk of door een marktpartij worden opgevangen, maar ondersteuning kan ook plaatsvinden via bijvoorbeeld de kerk, de sportclub, vrijwilligersorganisaties of andere systemen. Als dat niet mogelijk is, dan kunnen mensen terecht bij algemene voorzieningen, zoals hulp bij het huishouden, maatschappelijk werk en de ouderenadviseur. Integraliteit van de ondersteuningsaanpak is hierin geborgd door de ketenregisseur en netwerkafspraken.

De integraliteit binnen het sociaal domein ligt verankerd in de Maatschappelijke Visie. Dit vormt de kern voor al het sociale beleid. De beleidsdocumenten die binnen het proces van de decentralisaties zijn opgeleverd vallen rechtstreeks onder de Maatschappelijke visie. De Maatschappelijke Visie valt onder de Toekomstvisie Hattem 2025.

De samenhang tussen de Maatschappelijke Visie en het maatschappelijke beleid kan als volgt worden weergegeven:

2.1 Verschillende (beleids-)terreinen verbonden met elkaar

De Wmo heeft een overlap in bestaande beleidsterreinen. Zo ligt er onder andere een direct verband naar de uitvoering van de nieuwe Jeugdwet, de Participatiewet, Volksgezondheid, Vrijwilligersbeleid, Veiligheid, sport, Onderwijs, et cetera.

In de maatschappelijke visie worden deze beleidsterreinen onderverdeeld over drie thema's:

- Opgroeien en ontwikkelen
- Ouder worden
- Samen leven en meedoen

Per thema zijn leidende principes benoemd die kader stellend zijn voor nieuw beleid en ontwikkelingen. Deze komen terug in de jaarlijkse begrotingscyclus, aangevuld met de korte- en lange termijn beleidsdoelen inclusief de wijze van uitvoering.

De samenhang van de beleidsterreinen (zoals in de bovenstaande afbeelding staan) zijn nodig om het 'Wat willen we?' met het 'Hoe gaan we dat doen?' te verbinden. De raad krijgt vanuit de Wet de specifieke opdracht om bijzonder aandacht te besteden aan een zo integraal mogelijke dienstverlening op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, publieke volksgezondheid, preventie, zorg, jeugdhulp, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen. Voor een deel is deze integraliteit al mogelijk en geven we daar in Hatterm al uitvoering aan. Beleidsmatig is deze integraliteit terug te brengen naar de Maatschappelijke Visie, waarin zowel beleid (wat-vraag) als uitvoering (hoe-vraag) aan elkaar zijn verbonden. In de praktijk wordt integraliteit bewerkstelligd door systemen die aan elkaar gekoppeld zijn, waardoor signalering en preventie mogelijk zijn, door de inzet van een (gemeentelijke) ketenregisseur en door het toepassen van Het Gesprek en Eén Gezin, Eén Plan-methodiek. Middels de Planning & Control cyclus kan de raad de integraliteit bewaken. Hierin legt het college verantwoording af over de uitvoering van het beleid. Dit is tevens ook de plek om financiële kaders vast te stellen en monitoring toe te passen.

2.2 Proces tot nu toe

In 2012 is er gestart met het proces Maatschappelijke visie. Het toekomstdocument is opgesteld in samenspraak en afstemming met maatschappelijke partners. Ook de Kadernota Wmo is participatief aangepakt. In werkconferenties met inwoners, maatschappelijke partners, raad- en commissieleden, en het college is de vraag van eigen kracht naar boven gehaald. De volgende vragen: Wat is eigen kracht in onze gemeente? Hoever gaan we in zorgen voor iemand? Wat mogen we van elkaar verwachten? stonden hierbij centraal. De Wmo-raad is actief betrokken bij de werkconferenties en heeft vervolgens advies uitgebracht aan het college over de kadernota Wmo en deze beleidsnota Wmo.

Binnen de samenwerking met de regio is afstemming gezocht met de zorgaanbieders in onze regio en daarbuiten. Ook hebben de nota's inkoop en de verordeningen Wmo en Jeugd ter inspraak gelegen. In het vervolgproces is er gekozen voor 3 fases: richten, inrichten en verrichten.

Het resultaat van de fase richten zijn in de Maatschappelijke Visie en de Kadernota Wmo opgenomen.

Kern maatschappelijke visie:

Hatterem is een kleinschalig stad met veel voorzieningen en een rijk verenigingsleven. Inwoners, verenigingen en organisaties hebben een plek in de gemeenschap, de gemeente heeft een regierol gekregen en zorgt op hoofdlijnen voor een passende structuur.

De volgende beleidsuitgangspunten zijn vastgesteld:

- We investeren in burgerkracht.
- Bij ondersteuning wordt eerst gekeken naar het eigen, sociale netwerk en de financiële mogelijkheden van mensen.
- Ondersteuning is gericht op participatie in de samenleving.
- Voorzieningen zijn zoveel mogelijk geclusterd en zien we als ontmoetingsplaatsen van inwoners en activiteiten.
- Organisaties werken samen om beleidsdoelen te realiseren.
- Subsidies zijn gericht op effecten en activiteiten en stimuleren samenwerking tussen maatschappelijke partners.
- Investeren doen we samen met maatschappelijke partners. We verwachten flexibiliteit om te investeren, mee te bewegen en samen te werken.

Kern Kadernota Wmo 2015; dit is eigen kracht in Hatterem!

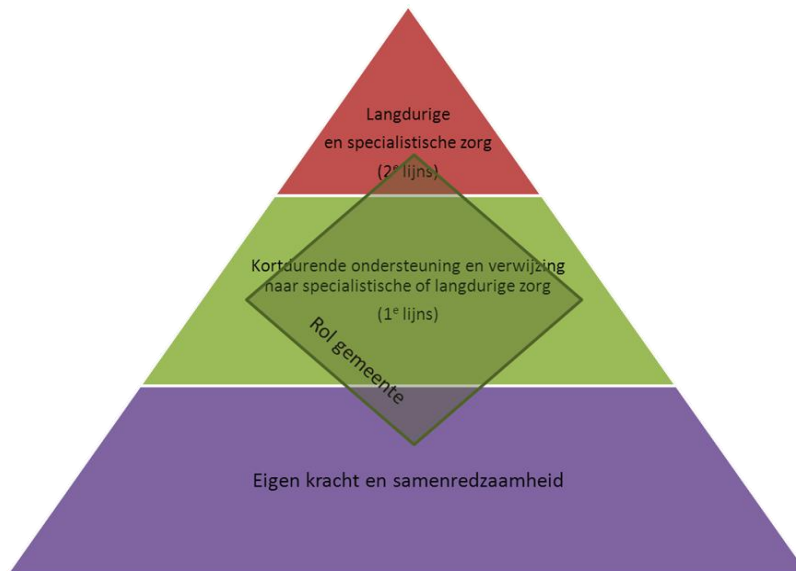
In de Kadernota Wmo gaan we uit van de eigen kracht van inwoners en hun omgeving. De weg naar ondersteuning via eigen kracht, naar een algemene voorziening en eventueel een individuele voorziening wordt beschreven.

	Wat doen inwoners?	Wat doet de gemeente?
Individuele voorziening: Langdurige en specialistische zorg Maatwerkvoorziening	Zijn zelf verantwoordelijk voor de inrichting van hun eigen leven en houden zoveel mogelijk de regie op hun eigen proces.	Financieren individuele voorzieningen. Zorgt voor 1G,1P,1R ² in complexe situaties = Vangnet regelen, met de daaraan verbonden voorwaarden.
Algemene voorziening: Vrij toegankelijk Kortdurende ondersteuning en verwijzing	Geven aan wat zij aan ondersteuning nodig hebben en welk resultaat nodig is. En versterken hun eigen netwerk.	Regisseren, Netwerken Faciliteren = subsidiëren van algemene voorzieningen (onafhankelijke cliënten ondersteuning).
Zelf doen: Eigen kracht en samenredzaamheid	Denken zoveel mogelijk in eigen kracht, zoeken naar oplossingen in eigen netwerk en buurt. Zoeken naar oplossingen met eigen middelen.	Faciliteren van burgerkracht (vrijwilligers en hun organisaties, zorgen dat mantelzorgers niet overbelast worden). Inzet op preventie & signalering.

² Eén gezin, één plan, één regisseur.

3. Rol van de gemeente en maatschappelijke effecten

Het beleid voor maatschappelijke ondersteuning is er op gericht dat inwoners zelf verantwoordelijk zijn voor zelfredzaamheid en deelnemen aan de samenleving, hetzij zelfstandig, hetzij met behulp van hun omgeving. De gemeente heeft hierin een specifieke rol. De rol van de gemeente van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat'. Het plaatje hieronder geeft aan welke rollen de gemeente heeft:

Op het terrein van maatschappelijke ondersteuning wordt de rol van de gemeente langs drie lijnen gevuld:

- Het ondersteunen van inwoners die belangeloos omzien naar elkaar, namelijk de mantelzorgers en vrijwilligers.
- Het treffen van algemene maatregelen gericht op het bevorderen van een krachtige samenleving, door middel van beleid gericht op het vergroten van de leefbaarheid en sociale cohesie.
- Het ondersteunen van individuele inwoners die op eigen kracht en met behulp van anderen niet zelfredzaam zijn en/of niet kunnen deelnemen aan de samenleving.

De gemeente voert de regie en schept voorwaarden om de zorg en ondersteuning zo optimaal mogelijk te laten uitvoeren. We bieden aan inwoners en zorgaanbieders qua inhoud en opzet van zorg en ondersteuning zoveel mogelijk vrijheid om de afgesproken resultaten te behalen. We beperken de administratieve belasting tot het meest noodzakelijke. Met het door het Rijk beschikbare gestelde budget voor de decentralisaties willen we de taken ook uitvoeren. Bij het sturen op resultaat hoort een adequate evaluatie- en monitoringsystematiek.

Maatschappelijke effecten

Het beleid zoals op hoofdlijnen uiteengezet in deze notitie moet er toe leiden dat:

1. de zelfredzaamheid van inwoners wordt vergroot;
2. de deelname aan de samenleving wordt vergroot;
3. mantelzorgers en vrijwilligers voldoende worden ondersteund in hun taak;
4. voor alle inwoners die dat nodig hebben professionele ondersteuning beschikbaar is, die gericht is op het vergroten van de zelfredzaamheid en de deelname aan de samenleving.

4. Sociale samenhang en leefbaarheid

In de Toekomstvisie Hattem 2025 hebben we de volgende missie vastgesteld over Hattem:

Het is prettig samen wonen in een compacte en goed functionerende Hanzestad.

In de Maatschappelijke Visie is deze missie vertaald naar:

Het is prettig wonen in Hattem door een goed voorzieningenniveau en winkelaanbod. De stad is aantrekkelijk voor gezinnen, voor kinderen en voor ouderen.

De basis van de samenleving wordt gevormd door de inwoners die met elkaar verbonden zijn door familiebanden, vriendschappen, religieuze instelling, vereniging en gezamenlijke activiteiten. In een sterke, leefbare samenleving tonen inwoners zich betrokken bij elkaar en ondersteunen elkaar waar mogelijk. De veiligheid, zowel subjectief als objectief, in de buurt wordt hierdoor versterkt (zie hoofdstuk 7 voor een verdere toelichting op veiligheid).

Toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor inwoners met een beperking

Inwoners met een beperking kunnen alleen zelfredzaam zijn en participeren als de openbare ruimte en maatschappelijke voorzieningen voor hen toegankelijk zijn. Voorzieningen zijn zoveel mogelijk geclusterd en we zien deze als ontmoetingsplaatsen van inwoners en activiteiten. Meedoen in de samenleving vinden we belangrijk. Daarom streven we naar een optimale toegankelijkheid van voorzieningen voor inwoners met een beperking.

Beleids- en uitvoeringsbesluiten:

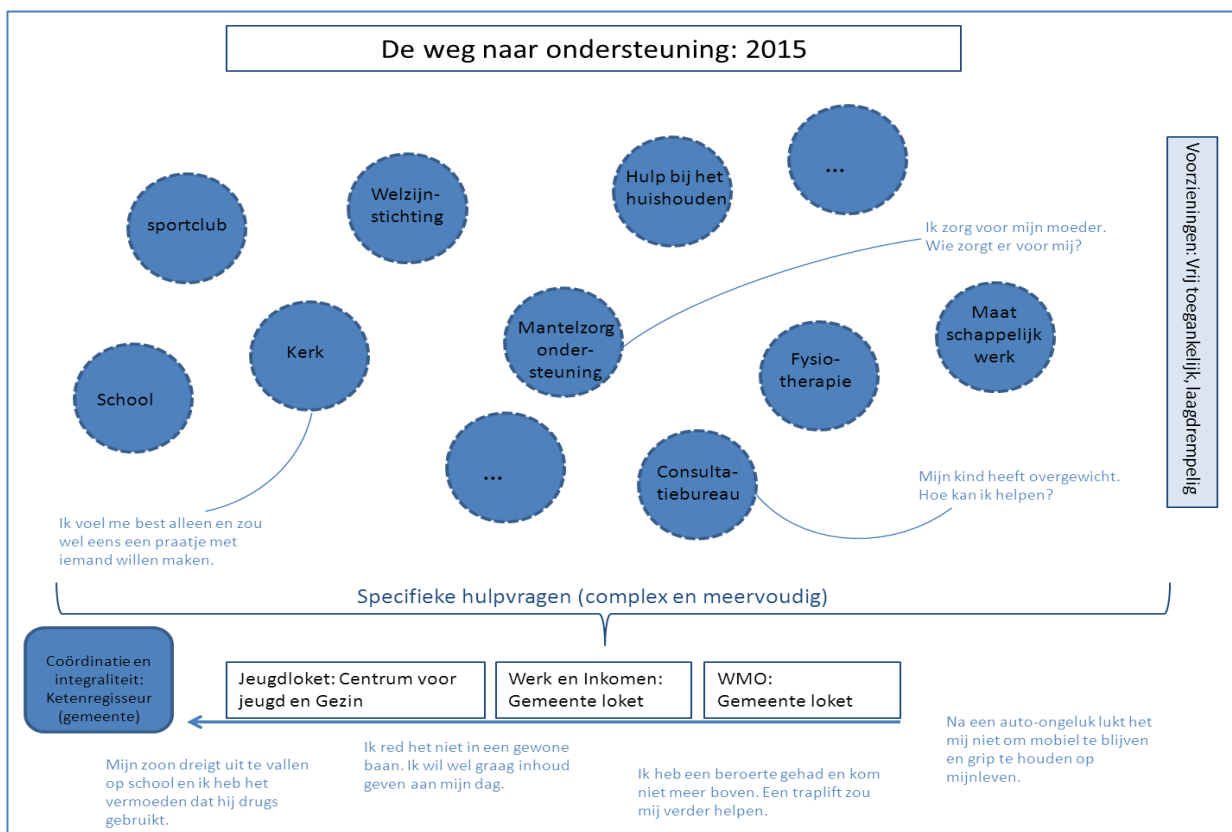
- Mensen zijn medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid in hun buurt. Onder buurten verstaan we de kleinschalige cirkel rondom de woning van inwoners die mensen als hun buurt ervaren. Het gaat dan bijvoorbeeld om zorg dichtbij en kleinschaligere voorzieningen zoals een speelpleintje voor kinderen. We willen veilige en gevarieerde buurten behouden. Een middel om dit te doen is het inzetten van groenadoptie. Hierdoor worden inwoners gestimuleerd om gezamenlijk een stukje openbaar groen of speelterrein in te richten en te beheren (Maatschappelijke visie).
- Door vrijwillige buurtregie bevorderen we per buurt ontmoeting en verbinding. Dit is tevens de eerste vorm van preventie. Maatschappelijke partners hebben hierbij een uitvoerende rol. Deze regisseur kent de buurt, weet wat er leeft en vormt de ogen en oren in de wijk. Hierdoor kunnen preventieve maatregelen worden genomen als dat nodig is (Maatschappelijke visie).
- Voorzieningen worden zoveel mogelijk geclusterd en we zien deze als ontmoetingsplaatsen van inwoners en activiteiten (Maatschappelijke visie).
- Mensen met een beperking moeten in staat zijn om gebruik te maken van algemene voorzieningen. Dit vraagt om toegankelijke gebouwen (Kadernota Wmo).
- Inwoners zorgen samen voor een veilig gevoel in de directe omgeving. Zij kunnen door eigen gedrag in verkeer, parkeren, onderhoud van eigen omgeving en sociaal contact zorgen voor een schoon, leefbaar en veilig milieu. Openbare veiligheid blijft een taak van de politie (Kadernota Wmo).

5. Ondersteuningsstructuur

Inwoners met een (zorg)vraag of met behoefte aan ondersteuning kunnen op verschillende manieren ondersteuning ontvangen. Hiervoor zijn tal van voorzieningen beschikbaar. Gemeenten zorgen voor voorzieningen voor hun inwoners. Maatschappelijke voorzieningen, zoals sportvelden, zijn in principe voor iedereen. Voor bijzondere doelgroepen zoals gehandicapten, ouderen maar ook jeugd zijn er voorzieningen die maatschappelijke participatie bevorderen. Soms is er ook maatwerk voor individuele inwoners bijvoorbeeld ondersteuning bij de opvoeding. Het terrein voorzieningen is breed en bestaat onder andere uit:

- sport-, recreatie-, cultuur-, en welzijnsvoorzieningen
 - voorzieningen voor ouderen en gehandicapten
 - algemeen maatschappelijk werk
 - jeugd- en jongerenwerk
- openbare gezondheidszorg
- dierenwelzijn

We gaan ervan uit dat veel ondersteuningsvragen in het eigen netwerk of door een marktpartij worden opgevangen, maar ondersteuning kan ook plaatsvinden via bijvoorbeeld de kerk, sportclub, vrijwilligersorganisaties of andere systemen. Als dat niet mogelijk is dan kunnen mensen terecht bij algemene voorzieningen, zoals hulp bij het huishouden, maatschappelijk werk en ouderenadviseur. Over het algemeen wordt middels een lichte toegangstoets (vaak in de vorm van een gesprek) toegang tot deze voorzieningen mogelijk. Wanneer er sprake is van meervoudige of complexe hulpvragen kan een inwoner zichzelf aanmelden bij een van de loketten die we in Hattem kennen. Deze aanmelding kan ook door een mantelzorgers gedaan worden gedaan of via een instelling verlopen. De onderstaande afbeelding schetst hoe de weg naar ondersteuning er in 2015 uitziet. In 2017 streven we zoals eerder genoemd naar een integraal loket, waarbij de onderste drie blokken (loketten) worden samengevoegd tot één loket.

Beleids- en uitvoeringsbesluiten:

- We kiezen ervoor om met ingang van 1 januari 2015 nieuwe doelgroepen op te vangen in de bestaande ondersteuningsstructuren en via de loketten die Hattem kent (Inrichtingsplan: Toegang).
- We versterken deze loketten met voldoende kennis, kunde en personeel om nieuwe ondersteuningsvragen te kunnen beantwoorden (Inrichtingsplan: Toegang).
- We zetten in op de inrichting van een nieuwe pilot MDO Plus. Hierdoor starten we met de samenwerking met partners om een signaleringsnetwerk voor met name volwassenen op te zetten. Vanaf november 2014 wordt het bestaande zorgoverleg uitgebreid (Inrichtingsplan: Toegang).

5.1 Preventie & vroegtijdig signaleren

Als inwoners problemen ervaren met zelfredzaamheid, dan is dat veelal gelegen in een verstandelijke, fysieke, psychiatrische of psychogeriatrische beperking, hersenletsel of een ernstige ziekte. Deze oorzaken zijn niet of maar in beperkte mate te voorkomen. Een sociaal krachtige leefomgeving houdt inwoners echter wel langer zelfredzaam en voorkomt dat ze vereenzamen.

Een belangrijk deel van de preventie bestaat uit het stimuleren van een sociaal krachtige leefomgeving. In een sociaal krachtige omgeving is ook plaats voor inwoners met een beperking of aandoening. Beperkingen worden als vanzelfsprekend gecompenseerd door de omgeving, die mede-inwoners helpt om hun leven op de rit te houden. Een focus op preventie en vroegsignalering leidt tot een stevig fundament dat inwoners stimuleert en kansen biedt om te participeren in de samenleving. Door goede preventie en vroegsignalering is de verwachting dat inwoners niet of minder snel een beroep doen op professionele ondersteuning. Het betekent ook dat de gemeente het accent legt op algemene- en basisvoorzieningen. Een individueel arrangement is pas aan de orde als algemene voorzieningen geen uitkomst bieden.

Vroegtijdige signalering van problemen kan voorkomen dat intensievere vormen van ondersteuning nodig zijn. Problemen worden als eerste gesignaleerd door inwoners in de directe omgeving van de betreffende persoon: familieleden, vrienden, huisartsen, kerken of de verenigingen waar iemand lid van is. Het is van belang dat deze actoren weten waar ze terecht kunnen met vragen op het gebied van zelfredzaamheid en participatie.

Beleids- en uitvoeringsbesluiten:

- Inwoners doen meer zelf, maken gebruik van hun eigen (financiële) mogelijkheden én mogelijkheden uit het eigen netwerk en directe omgeving (Kadernota Wmo).
- We investeren in burgerkracht (Maatschappelijke visie).
- Om preventie door vroeg signalering te bereiken op locaties waar kinderen zijn, wordt een plan van aanpak opgesteld in het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) (Maatschappelijke Visie).
- Met onderwijs wordt antwoord gegeven op de samenwerking tussen de verschillende scholen en de inbedding van preventie, passend onderwijs en eigen kracht (Maatschappelijke visie).
- Meedoen (arbeidsparticipatie) kan op verschillende manieren. Mensen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt hebben prioriteit. Wanneer er grotere afstand tot de arbeidsmarkt is, zetten we waar mogelijk in op sociale participatie (Maatschappelijke visie).
- Aanpassingen binnen de eigen woonomgeving zijn in eerste instantie een verantwoordelijkheid van de mensen zelf (maatschappelijke visie).

- Er is een overzichtelijke sociale kaart waarop voor iedereen duidelijk is waar men terecht kan voor mogelijke hulpvragen (Maatschappelijke visie).
- Er zijn voldoende vrijwilligers en mantelzorgers om mensen met een (bescheiden) hulpvraag te ondersteunen. Men weet elkaar te vinden via een vraag- en aanbodmarkt die zowel digitaal, telefonisch als fysiek te bereiken is. In afstemming met de partners bepalen we wie aan dit project uitvoering geeft. De gemeente heeft hierin een faciliterende rol (Maatschappelijke visie).
- Ter bevordering van binding en sociale cohesie worden ontmoetingsplaatsen gecreëerd (Maatschappelijke visie).
- Sportdeelname stimuleren we voor alle doelgroepen en leeftijden (Maatschappelijke visie).
- De verantwoordelijkheid voor vrije tijd ligt in beginsel bij organisaties en inwoners in samenwerking met het bedrijfsleven (Maatschappelijke visie).

5.2 Voorliggende en algemene voorzieningen

Op het moment dat een inwoner vragen heeft over zelfredzaamheid of participatie kan er op verschillende manieren ondersteuning geboden worden. Ten eerste door inwoners uit het netwerk van de cliënt zelf of door vrijwilligers. De gemeente heeft een rol in het stimuleren en ondersteunen hiervan. Daarnaast zijn er talloze voorzieningen in Hattem die een belangrijke rol kunnen spelen op het gebied van zelfredzaamheid en participatie: verenigingen, kerken, vrijwilligersorganisaties, het vrijwilligersvervoer. Daarbij gaat het niet alleen om organisaties zonder winstoogmerk, maar ook om voorzieningen die door de markt worden aangeboden, zoals een boodschappendienst, bibliotheek of maaltijdservice. Dit zijn voorliggende voorzieningen.

Een aantal voorzieningen wordt aangemerkt als 'algemene voorziening' in de zin van de Wmo. Het betreft hier voorzieningen die toegankelijk zijn zonder uitgebreid onderzoek naar de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de gebruikers. Een inwoner heeft geen beschikking nodig om van deze algemene voorzieningen gebruik te maken. Ook een uitgebreid vraagverhelderingsgesprek is niet nodig. Wel kan uit het vraagverhelderingsgesprek blijken dat een algemene voorziening een (deel) van de oplossing kan bieden. Ook kunnen algemene criteria worden gesteld met betrekking tot de doelgroep van de voorziening. De voorziening is vervolgens algemeen toegankelijk voor alle inwoners die behoren tot de doelgroep. De gemeente is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de algemene voorzieningen. In Hattem kan het welzijnswerk worden gezien als algemene voorziening. Ook de hulp bij het huishouden is in Hattem als algemene voorziening georganiseerd. Daarnaast wordt ook de begeleiding AWBZ in 2015 als algemene voorziening ingericht.

Hoewel er nog onvoldoende zicht is op de toekomstige uitgaven en de budgettaire kaders beperkt zijn, wordt een financiële noodzaak voorzien om aan inwoners een bijdrage te vragen voor het gebruik van sommige algemene voorzieningen. Ook om inhoudelijke redenen kan een bijdrage wenselijk zijn. Dit voorkomt immers onnodig gebruik van de voorziening. In de tweede helft van 2014 zal een bijdragen-systematiek worden uitgewerkt waarbij ten hoogste de kostprijs van de voorziening in rekening wordt gebracht. Niet voor alle voorzieningen zal een bijdrage worden gevraagd. De hoogte van de eigen bijdrage kan per voorziening variëren.

Beleids- en uitvoeringsbesluiten:

- We sturen op samenwerking met formele en informele partijen (Maatschappelijke visie).
- We zetten in op het realiseren van betekenisvolle sociale netwerken (meer regie vanuit sociaal netwerk (Maatschappelijke visie).
- Organisaties werken samen in een netwerkstructuur: zorg, welzijn en wonen (Maatschappelijke visie).
- We richten een algemene voorziening in voor Hulp bij het Huishouden.
- Algemene voorzieningen worden via een lokaal traject geregeld, waarbij we (lokale) aanbieders uitnodigen om samen te werken (Kadernota Wmo).
- Vrij toegankelijke voorzieningen organiseren we waar dat kan (Kadernota Wmo).
- Voorzieningen zijn zoveel mogelijk geclusterd en zien we als ontmoetingsplaatsen van inwoners en activiteiten (Maatschappelijke Visie)
- Als een maatwerkvoorziening (materieel) aan vervanging toe is, wordt deze alleen vervangen als deze technisch is afgeschreven (Verordening Wmo), verloren is gegaan, de inwoner zelf gedeeltelijk tegemoet komt in de kosten of de eerder verstrekte voorziening niet langer een oplossing biedt.
- Te leveren zorg, welzijn en dienstverlening moeten aansluiten op de zich snel ontwikkelende vraag naar geschikte woonvormen in een passende woonomgeving en bij de behoefte om zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen (Maatschappelijke visie).
- Bij (nieuw)bouw programma's krijgen levensloopgeschikte woningen de prioriteit (Maatschappelijke visie).

5.3 Toegang tot individuele voorzieningen

In dit hoofdstuk richten we ons op de toegang tot de individuele voorzieningen. Daarmee bedoelen we de ondersteuning die geboden wordt aan mensen met een complexe of meervoudige ondersteuningsvraag.

De toegang tot individuele voorzieningen begint met een gesprek. Tijdens dit gesprek wordt de vraag goed in kaart gebracht. Bij de vraagverheldering wordt in overleg met de cliënt in beeld gebracht wat de ondersteuningsbehoefte is. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar de gearticuleerde vraag, maar wordt doorggevraagd naar de vraag achter de vraag. Onderzocht wordt op welke leefdomeinen ondersteuning gewenst is. Daarna wordt eerst gekeken wat de cliënt zelf kan doen, welke ondersteuning zijn of haar netwerk kan bieden en of er algemene voorzieningen zijn die een oplossing kunnen bieden. Is dat niet het geval, dan wordt gekeken naar meer individuele maatwerkoplossingen. Afspraken over de inzet van de cliënt, zijn of haar netwerk, algemene voorzieningen of maatwerkvoorzieningen worden vastgelegd in een gezins-ondersteuningsplan.

Met de transitie wordt de gemeente verantwoordelijk voor nieuwe doelgroepen. Het gaat dan om inwoners die moeite hebben met zelfredzaamheid vanwege een psychiatrische, verstandelijke, zintuigelijke of somatische beperking of aandoening. Om een goede inschatting te kunnen maken van de ondersteuningsbehoefte is het van belang dat er voldoende kennis van de beperking aanwezig is bij degene die het eerste gesprek voert. Hiervoor wordt 'de toegang' uitgerust met voldoende kennis van de doelgroep. Hierbij kan gedacht worden aan extra versterking bij de verschillende loketten (CJG en loket in de gemeente).

Individuele voorzieningen worden versterkt als ZIN (zorg in natura) of persoonsgebonden budget (PGB). Er is sprake van keuzevrijheid. De inwoner moet weten welke aanbieders er zijn en welke ondersteuning kan worden geboden. In de keuzemogelijkheden tussen aanbieders voor degene aan wie een maatwerkvoorziening wordt verstrekt, wordt rekening gehouden met de godsdienstige gezindheid, de levensovertuiging en de culturele achtergrond van cliënten, in het bijzonder van kleine doelgroepen. Bij keuzevrijheid wordt altijd een afweging gemaakt tussen efficiency en effectiviteit. Cliënten hebben keuzevrijheid van aanbieders die deelnemen aan de in hoofdstuk 9 genoemde raamovereenkomst. We aanbod van zorg in natura.

Het PGB bestaat uit een geldbedrag waarmee mensen die in aanmerking komen voor een individuele (maatwerk)werkvoorziening zelf de ondersteuning kunnen inkopen.

In de nieuwe Wmo en de Jeugdwet worden aan personen drie voorwaarden gesteld om in aanmerking te komen voor een PGB:

- De cliënt is op eigen kracht, of met hulp van een aangewezen vertegenwoordiger, voldoende in staat om de taken die verbonden zijn aan een PGB op verantwoorde wijze in te vullen.
- De cliënt moet motiveren dat de individuele (maatwerk) voorzieningen (ZIN) die door aanbieders worden geleverd voor hem of haar niet passend zijn.
- Er is gewaarborgd dat de voorzieningen die de cliënt van het budget wil betrekken van goede kwaliteit zijn.

In 2015 geldt het overgangsrecht voor huidige cliënten in de jeugdhulp en voor PGB-houders. Dat beperkt de ruimte voor gemeenten in het sturen bij de contractering van aanbieders van bestaande cliënten.

Beleids- en uitvoeringsbesluiten:

- In 2015 geldt het overgangsrecht voor huidige cliënten in de jeugdhulp en voor PGB houders (regionale inkoopnota Jeugd)
- Deze cliënten behouden gedurende een jaar (tenzij de indicatie eerder afloopt) de rechten die verbonden zijn aan het huidige indicatiebesluit. De zorg en ondersteuning wordt onder dezelfde condities geleverd in Jeugdzorg en AWBZ, wat betekent dat de cliënt een vergelijkbaar aanbod krijgt (regionale inkoopnota Jeugd). Hierdoor wordt de continuïteit van zorg gewaarborgd.
- Inwoners hebben zelf zeggenschap over de ondersteuning. Is hij/zij niet capabel dan is dit iemand die het vertrouwen van de inwoner heeft (Kadernota Wmo).
- Niet de beperkingen, maar de mogelijkheden van mensen met een handicap en ouderen met een zorgvraag zijn leidend (Maatschappelijke visie).
- Van zorg naar participatie (van individueel recht naar compensatie in het kader van de Wmo (maatschappelijke visie).
- Het gesprek kan leiden tot een integraal ondersteuningsplan gecoördineerd door een verantwoordelijke (regisseur). Dit stellen we op als er sprake is van meerdere hulpvragen of complexere hulpvragen (Kadernota Wmo).
- In het gesprek wordt in kaart gebracht wat de mogelijkheden van de inwoner en zijn of haar sociale netwerk is. Maar ook waar draagkracht een grens heeft bereikt. Daarvoor is er door de gemeente een vangnetconstructie ingericht (Kadernota Wmo).
- We maken onderscheid tussen een algemene voorziening en een individuele voorziening (Inkoopnota Wmo).
- Maatwerkvoorzieningen worden regionaal ingekocht waarbij alle aanbieders mee kunnen doen (Kadernota Wmo).
- Continuïteit van jeugdzorg wordt gewaarborgd voor jongeren die voor hun 18^e een traject ontvingen, tot hun 23^e levensjaar. Jongeren die na hun 18^e zorg ontvangen of na hun 23^e vallen onder de AWBZ zorg (Beleidsnota Jeugd).

5.4 Cliëntondersteuning

Cliëntondersteuning wordt op een nieuwe wijze gedefinieerd in het wetsvoorstel. Dat betekent onder meer dat gemeenten er zorg voor moeten dragen dat burgers kunnen worden geholpen met informatie, advies en algemene ondersteuning die bijdraagt aan het versterken van de zelfredzaamheid en participatie. Daarnaast moeten burgers in het toegangsproces tot voorzieningen een beroep kunnen doen op een cliëntondersteuner die hem bijstaat bij het behartigen van zijn belangen en het verhelderen van zijn vraag. Dat geldt voor alle doelgroepen op alle levensgebieden. De verwachting is dat voornamelijk kwetsbare burgers hiervan gebruik willen maken. Voor een uitgebreidere toelichting op de verschillende vormen van cliëntondersteuning, zie bijlage 2.

We onderscheiden twee begrippen als het gaat om cliëntondersteuning:

1. Cliëntondersteuning breed waarbij alle mogelijke vormen van cliëntondersteuning gegeven kunnen worden zoals informatie en advies en ondersteuning. Dit betekent dat deze professional ook in de toegang het gesprek kan voeren met de cliënt en onderzoek kan doen. Maar hij mag niet beslissen over een maatwerkvoorziening.
2. Cliëntondersteuning als belangenbehartiger in het geval dat de cliënt aangeeft dat zijn belang niet goed genoeg wordt behartigd.

De cliëntondersteuner als belangenbehartiger wordt alleen ingezet indien de cliënt aangeeft dat zijn belangen niet genoeg worden behartigd. Deze cliëntondersteuner hoeft niet eens professionele cliëntondersteuner te zijn, het mag ook iemand uit de directe omgeving zijn, een vrijwillige ouderenadviseur etc. Conform onze uitgangspunten willen we ook hier eigen kracht als vertrekpunt laten gelden.

Beleids- en uitvoeringsbesluiten:

- We sturen op samenwerking met formele en informele partijen (Maatschappelijke visie).
- Er zijn voldoende vrijwilligers en mantelzorgers om mensen met een (bescheiden) hulpvraag te ondersteunen (Maatschappelijke visie).
- Iedere inwoner kan gebruik maken van onafhankelijke, kosteloze cliëntondersteuning voor informatie en advies (Kadernota Wmo).
- De (ondersteunings-)vraag achter de vraag staat centraal in het gesprek tussen de inwoner en de professional. De vraag van inwoners én het resultaat is leidend. Daarom wordt maatwerk geboden (Kadernota Wmo).
- Inwoners hebben zelf zeggenschap over de ondersteuning. Is hij/zij niet capabel dan is dit iemand die het vertrouwen van de inwoner heeft (Kadernota Wmo).

6. Mantelzorg, vrijwilligers, cliëntparticipatie en sociale kaart

6.1 Mantelzorg en vrijwilligers

In de nieuwe Wmo worden eigen kracht en zelfredzaamheid belangrijk. Daarom wordt er eerst gekeken naar wat iemand zelf kan, of wat hij met behulp van zijn omgeving kan, voordat er verwezen wordt naar de mogelijkheden binnen de Wmo. Het beroep op vrijwilligers en mantelzorgers wordt daarom groter. Daarom wordt de ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers ook belangrijker.

Mantelzorgers

Door het grotere beroep op mantelzorgers, moeten deze zelf op tijd ondersteuning krijgen, of vervangende zorg kunnen krijgen voor de persoon voor wie ze zorgen. Dit kan de gemeente regelen door bijvoorbeeld respijtzorg aan te bieden. Respijtzorg is per 1 januari 2015 een onderdeel van de algemene voorziening Regieondersteuning, maar kan ook worden geboden als een individuele voorziening, daar waar de algemene voorziening geen of onvoldoende ontlasting van de mantelzorg kan bieden.

Familie en mantelzorger worden betrokken bij het opstellen van het zorgplan. De zorgaanbieder betreft de mantelzorger bij de hulp. Samen bepalen ze waaruit die hulp kan bestaan, bijvoorbeeld in het verpleeghuis. Ook bij het inkoopproces waar de gemeente Hattem aan deel neemt hebben mantelzorgers een belangrijkere plek. Daarnaast is het belangrijk dat op tijd wordt gesignaleerd wanneer mantelzorgers overbelast raken. Hiervoor gaat de gemeente Hattem de signaleringsfunctie versterken, zodat bijvoorbeeld op scholen, bij huisartsen, bij sportverenigingen, mensen voorlichting krijgen over mantelzorg.

De vraag “Wat wil de mantelzorger?” blijkt een lastige vraag. Elke mantelzorger heeft zijn eigen specifieke wensen en behoeften aan ondersteuning, en sommige mantelzorgers hebben geen behoefte aan ondersteuning (kunnen het zelf nog aan, regelen het liever zelf, hulpbehoevende wil geen hulp van anderen). Wanneer mantelzorgers behoefte hebben aan ondersteuning, is het vaak op de volgende punten:

- informatie over financiële regelingen en over het aanbod van zorgvoorzieningen
- een financiële tegemoetkoming ter compensatie van de extra kosten
- een luisterend oor
- respijtzorg
- ontspanningsmogelijkheden.

Per 1 januari 2015 houdt het mantelzorgcompliment vanuit de Rijksoverheid op te bestaan. De gemeente is vanaf 2015 verantwoordelijk voor de jaarlijkse blijk van waardering voor de mantelzorger. Ook in de Kadernota Wmo 2015 staat: “Voor de mantelzorger is ondersteuning mogelijk”. De gemeente Hattem subsidieert momenteel mantelzorgondersteuning.

Vrijwilligers

We beogen een lokale samenleving waarin het organiserende en probleemoplossende vermogen van alle burgers die willen participeren tot zijn recht komt. In Hattem is vrijwilligerswerk niet alleen een onmisbaar element, maar daarnaast ook individueel, maatschappelijk en economisch van groot belang. Door te zorgen voor een adequaat ondersteuningsaanbod voor het vrijwilligerswerk dragen we bij aan een betrokken samenleving (sociale cohesie). Zodoende kunnen vrijwilligers(organisaties) onder andere mogelijkheden creëren op het gebied van ontmoeting, ontspanning en sport. Daarnaast is het doel van de ondersteuning dat vrijwilligers hun werk langer en met veel plezier kunnen doen, waarbij mogelijk het aantal vrijwilligers kan groeien.

Door een faciliterende rol te kiezen, formuleren de vrijwilligersorganisaties zelf waar ze tegen aan lopen en wat mogelijke oplossingen zijn. Daarnaast werken ze samen in groepen die voorheen niet bij elkaar

kwamen. Hierdoor sluiten oplossingen en acties beter aan bij de behoeften van de organisaties. De gemeente denkt met het platform mee, is een luisterend oor, en ondersteunt en faciliteert waar mogelijk.

Werkzoekenden

Er zijn inwoners die hun arbeidsvermogen, vanwege in de persoon gelegen belemmerende factoren, niet om kunnen zetten in een inkomen. Zij maken geen aanspraak op middelen (geld en formatie voor individuele begeleiding) vanuit het re-integratiebudget en hebben de verplichting om een maatschappelijke bijdrage te leveren.

We vragen inwoners zelf een voorstel te doen voor het leveren van een tegenprestatie, in het kader van eigen kracht. Dit doen we vanuit de overtuiging dat inwoners zelf het beste weten op welke manier zij naar vermogen hun steentje bij kunnen dragen. We vragen hierbij wel aansluiting bij lokale initiatieven of activiteiten.

Heeft de persoon binnen een bepaalde termijn nog geen tegenprestatie gevonden, dan legt het college een concrete tegenprestaties als verplichting op. Vanuit de afdeling Werk en Inkomen vindt dan de doorverwijzing plaats.

Beleids- en uitvoeringsbesluiten:
<ul style="list-style-type: none">• We sturen op samenwerking met formele en informele partijen (Maatschappelijke visie).• Er zijn voldoende vrijwilligers en mantelzorgers om mensen met een (bescheiden) hulpvraag te ondersteunen (Maatschappelijke visie).• Er is een overzichtelijke sociale kaart waarop voor iedereen duidelijk is waar men terecht kan voor mogelijke hulpvragen (Maatschappelijke visie).• De gemeente stimuleert netwerkbijeenkomsten waar samenwerkingsafspraken gemaakt kunnen worden over de beleidsdoelen die gezamenlijk zijn opgesteld (Maatschappelijke visie).• Kantelen wordt de nieuwe manier van werken: In elk gesprek staat regie over eigen leven en zelfredzaamheid voorop (Kadernota Wmo).• We gaan uit van de kracht van de lokale gemeenschap (Maatschappelijke visie).• We bevorderen ontmoeting en verbinding ten behoeve van sociale cohesie (Maatschappelijke visie).• We sturen op samenwerking met formele en informele partijen (Maatschappelijke visie).• Om verenigingen tegemoet te komen en om in de regierol te blijven, onderzoeken we de mogelijkheden van een subsidieloket (Maatschappelijke visie).• We zoeken aansluiting bij bestaande vrijwilligersstructuren en de mogelijkheden voor dagbesteding (Kadernota Wmo).• Er is binnen de gemeente een vast contactpersoon voor ondernemers (Kadernota Wmo).

6.2 Cliëntparticipatie

Cliëntparticipatie is het vroegtijdig betrekken van cliënten en gebruikers in het beleidsproces. Zij denken mee, geven advies en hebben invloed op het beleidsproces en het hulp- en ondersteuningsaanbod van de gemeente. We onderscheiden formele (voortkomend uit de wettelijke verplichting) en informele cliëntparticipatie.

In Hattem hebben we een actieve Wmo-raad. Onze cliëntenraad op het gebied van werk en inkomen heeft sinds een aantal jaren geen leden meer en is daardoor slapende. Dit zijn formele vormen van cliëntenparticipatie. Uitgangspunt is dat de Wmo-raad een goede afspiegeling is van de lokale samenleving, en meer specifiek van de gebruikers van de Wmo. In onze Wmo-raad hebben diverse burgers zitting op persoonlijke titel. De Wmo-raad geeft gevraagd en ongevraagd advies aan het college. De gemeente kan hiermee haar Wmo-beleid goed afstemmen op de behoeften van burgers en gebruikers.

Niet alle groepen cliënten maken gebruik van formele cliëntenparticipatie. Bijvoorbeeld omdat zij hun belangen en behoeften niet goed kenbaar kunnen maken, daar niet structureel tijd voor kunnen of willen maken, niet mobiel zijn of vrijwel alleen bereikbaar zijn via hun sociale netwerk, zoals familie, vrienden, burens en hulpverleners. Daarom willen we samen met de Wmo-raad ook op zoek naar andere, meer informele, creatievere en soms meer laagdrempelige vormen van cliëntenparticipatie om alle groepen burgers te betrekken.

Beleids- en uitvoeringsbesluiten:

- Aansluiten bij de inzet en inspelen op de behoeften van inwoners en daar waar nodig ondersteunen, daarom zoeken we naar nieuwe manieren om inwoners te betrekken bij het Wmo beleid. Dit is van belang voor het opvangen van signalen vanuit verschillende bevolkingsgroepen, maar ook van belang om nieuw beleid te toetsen (collegebesluit: Wmo-raad).
- Cliënten en zorgaanbieders worden in bijeenkomsten nadrukkelijk ook om consultatie en advies gevraagd (Regionale beleidsnota Inkoop jeugd en Wmo).

6.3 Sociale kaart

We ontwikkelen een kwalitatief goed en actueel overzicht, waarin de vormen van zorg en ondersteuning zijn opgenomen en stellen dit beschikbaar voor inwoners, informele netwerken en professionals. Dit zorgaanbod heeft betrekking op alle sociale domeinen en leeftijden.

Beleids- en uitvoeringsbesluiten:

- Er is een overzichtelijke sociale kaart waarop voor iedereen duidelijk is waar men terecht kan voor mogelijke hulpvragen (Maatschappelijke visie).

7. Vervoer

De gemeente wordt per 1 januari 2015 ook verantwoordelijk voor het vervoer van en naar groepsbegeleiding. Gemeenten krijgen met de decentralisaties te maken met flinke bezuinigingen, wat aanleiding is om op zoek te gaan naar een doelmatigere inrichting van de huidige vervoersstromen. Daarnaast wil de provincie graag de regiotaxi (Wmo-vervoer en aanvullend openbaar vervoer) overhevelen naar de regio. Ook zien provincies bezuinigingen in het openbaar vervoer op zich afkomen.

Deze verschillende ontwikkelingen zijn aanleiding voor het ontwikkelen van een nieuwe visie op basismobiliteit. Met als doel een heroriëntatie op de verschillende mobiliteitsvraagstukken, regionale samenwerking op vervoer en de aansturing hiervan. Deze visie zal zich de komende jaren vertalen in concrete acties en het efficiënter regelen van mobiliteitsvraagstukken. Hierbij wordt nadrukkelijk samengewerkt met regiogemeenten en provincie.

De gemeente is nu al verantwoordelijk voor het leerlingenvervoer en Wmo-vervoer. In 2015 wordt dit beleid gecontinueerd. Daarnaast wordt de gemeente verantwoordelijk voor het vervoer van en naar dagbesteding, dit vervoer wordt meegenomen in het inkoopproces begeleiding. Dit houdt in dat aanbieders van begeleiding ook verantwoordelijk worden voor het vervoer hier naar toe. Op een iets langere termijn wordt gekeken hoe deze vervoersstromen efficiënt kunnen worden gebundeld.

Beleids- en uitvoeringsbesluiten:

- Voorzetten beleid leerlingenvervoer en Wmo-vervoer (Inkoopnota's Jeugd en Wmo).
- Het in regionaal verband streven naar bundeling van verschillende vormen van route gebonden deur-tot-deur vervoer (Inkoopnota Wmo).
- Een vervoersvraag moet opgelost worden en maakt deel uit van het te bereiken resultaat (Kadernota Wmo).

8. Veiligheid

Het welzijn van mensen in buurten draagt bij aan het veiligheidsgevoel van inwoners. Veiligheid ligt voor een deel bij mensen zelf, waar het gaat om gedrag en een leefbare buurt. Voor het justitiële deel werkt Hattem samen met het NOG Veiligheidshuis en is onderdeel van de veiligheidskamer Noordwest-Veluwe. Deze veiligheidskamer richt zich onder meer op jongeren die een delict hebben begaan en jongeren die een risico vormen verder af te glijden. Daarnaast richt het zich ook op huiselijk geweld. Behalve eventueel straf zijn vooral hulp en ondersteuning aan de jongeren/betrokkenen en het gezin belangrijk. Hierdoor ontstaat een integrale aanpak vanuit de zorg- en strafrechtketen.

Beleids- en uitvoeringsbesluiten:

- Mensen zijn medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid in de buurt. Onder buurten verstaan we de kleinschalige cirkel rondom de woning van inwoners die mensen als hun buurt ervaren (Maatschappelijke visie).

8.1 Beschermd wonen

In het wetsvoorstel Wmo 2015, zoals dat onlangs is vastgesteld, is ook de verantwoordelijkheid voor beschermd wonen (Geestelijke gezondheidszorg) vanaf 1 januari 2015 bij de gemeenten belegd. Gemeenten dienen vanaf dat moment beschermd wonen te bieden aan personen met psychische of psychosociale problemen, die niet in staat zijn zich op eigen kracht, met de reguliere hulp, mantelzorg, of met hulp vanuit hun sociale omgeving te handhaven in de samenleving.

Voor de gemeente Hattem is de gemeente Zwolle de zogenoemde 'centrumgemeente'. De centrumgemeente Zwolle heeft hierin de komende 3 jaar een bijzondere verantwoordelijkheid. Zij heeft in die periode de verantwoordelijkheid in overleg met regiogemeenten de middelen die hiervoor beschikbaar komen adequaat en regionaal in te zetten. Doelstelling is om cliënten die beschermd wonen een veilige woonomgeving te bieden en indien mogelijk (op termijn) weer op eigen kracht te laten deelnemen in de samenleving. De Wmo 2015 spreekt dan ook van het bevorderen van de zelfredzaamheid en de participatie.

Beleids- en uitvoeringsbesluiten:

Bij de transitie beschermd wonen zetten Zwolle en de regiogemeenten in op³:

- Het bieden van continuïteit van zorg. Continuïteit van zorg voor de bestaande klanten is van groot belang. Zeker deze doelgroep is gebaat bij het niet onnodig creëren van onrust qua woonomgeving. Er wordt dan ook gekozen voor een contracteringsproces dat inzet op het contracteren van de huidige in de regio gecontracteerde aanbieders Beschermd wonen ggz.
- Het sturen van maatschappelijk resultaat en in vertrouwen. Er wordt gekozen voor het sturen op maatschappelijk resultaat van de woonvorm(en) van de instelling als geheel (op basis van vertrouwen), in plaats van rapportages op cliëntniveau. De inzet is dat de zorgaanbieders hetzelfde of verbeterde aanbod kunnen leveren tegen minder kosten (besparing op administratieve lasten). Doel is dat meer geld naar de directe zorg kan gaan en minder naar administratieve handelingen.
- Een goede balans tussen bevorderen van participatie en bieden van bescherming. Een van de achterliggende doelen van de decentralisatie is dat gemeenten samen met aanbieders in staat zijn de komende periode meer accent te leggen op maatwerk en de mogelijkheden van cliënten om op eigen kracht te functioneren op het vlak van participatie en zelfredzaamheid. Wel moet er tegelijkertijd stabiliteit en veiligheid worden blijven geboden vanuit de beschermde woonomgeving.

³ Nadere informatie is te vinden in de Kadernotitie Transitie begeleid wonen ggz 2015, die in regiogemeente Zwolle is vastgesteld. Deze notitie ligt ter inzage bij de griffie.

- Het inkopen van beschermd wonen is een taak van de centrumgemeente Zwolle. Zwolle kiest voor een inkoop op basis van subsidiëring van de bestaande aanbieders.

8.2 Maatschappelijke opvang

Ook met betrekking tot maatschappelijke opvang neemt de gemeente Zwolle een regierol in. De uitvoering daarvan wordt beschreven in het Regionaal Kompas. Ook de opstelling hiervan vindt plaats in overleg met de regiogemeenten. In 2015 moet een nieuw Regionaal Kompas opgesteld worden. Het overleg met de regiogemeenten vindt op beide onderwerpen structureel plaats. Ook voor verslavingszorg zijn we aangewezen op Zwolle.

8.3 Huiselijk geweld en kindermishandeling

Vanaf 2015 worden gemeenten verantwoordelijk voor de organisatie van het Advies- en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (AMHK). Het AMHK richt zich op alle vormen van geweld in afhankelijkheidsrelaties en op alle leeftijdsgroepen en heeft een eigen wettelijke bevoegdheid tot onderzoek. Dit wordt op grond van de nieuwe Wmo als regionale voorziening georganiseerd. Centrumgemeente Apeldoorn neemt hierin het voortouw. Het meldpunt wordt ingesteld voor burgers en professionals voor (vermoedens) van huiselijk geweld en kindermishandeling. Een melding bij het AMHK kan leiden tot een advies over hoe om te gaan met de situatie door bijvoorbeeld een inzet van een (vrij toegankelijke) overige voorziening zoals het maatschappelijk werk of een toeleiding naar de lokale toegang wanneer er toch een individuele voorziening nodig blijkt.

Beleids- en uitvoeringsbesluiten (Regionale uitvoeringsnota Jeugd):

• Veiligheid centraal: snelle hulp is noodzakelijk wanneer de veiligheid in het gedrang is.• Dichtbij: het AMHK moet aansluiten op het lokale domein en de lokale kleur van gemeenten.• Onafhankelijk onderzoek: het AMHK moet onderzoek kunnen doen bij <i>vermoedens</i> van huiselijk geweld of kindermishandeling, ook als er al hulp aanwezig is• Experts voor alle specifieke doelgroepen: de organisatie van het AMHK moet in staat zijn te spelen op de grote diversiteit aan casussen en adviesvragen.• Integraal en systeemgericht: integrale aanpak tussen jeugd- en volwassenzorg en de strafrechtketen is noodzakelijk.• De tweede helft van 2014 wordt een proeftuin ingericht op het gebied van het AMHK. In 2015 wordt dit waarschijnlijk voortgezet en aangepast waar nodig.

8.4 Nazorg ex-gedetineerden

Ook nazorg ex-gedetineerden is regionaal ingericht. De nazorg voor ex-gedetineerden voor gemeenten is belegd bij de Regio Noord-Veluwe. Voor casusoverleg nazorg is een overlegvorm ingericht. Relevante netwerkpartners sluiten zich aan bij dit casusoverleg. In gezamenlijkheid wordt een individueel plan van aanpak samengesteld, en wordt een eventueel begeleidingstraject uitgezet alsmede een casemanager aangewezen. Wanneer een ex-gedetineerde terugkeert in de maatschappij, zijn er veel zaken die vanuit nazorg geregeld moeten worden. Sommige zaken kunnen vooraf worden geregeld, andere zaken komen erna. Na detentie wordt de ex-gedetineerde begeleid met als doelen een goede terugkeer in de maatschappij en om recidive te voorkomen.

9. Contracteren⁴

De nieuwe Wmo spreekt over het inzetten van algemene voorzieningen voor maatwerkvoorziening. Deze algemene voorzieningen zijn laagdrempelig en toegankelijk en voorkomen het inzetten van een relatief duurder maatwerkvoorziening.

9.1 Algemene voorziening

In Hattem worden de meeste algemene voorzieningen gesubsidieerd. Denk hierbij aan welzijnswerk en maatschappelijk werk. Vorig jaar is via een aanbesteding hulp bij het huishouden als algemene voorziening ingevoerd. Voor de inkoop van de algemene voorziening in het kader van de decentralisatie van de AWBZ is een lokaal traject gestart.

Beleids- en uitvoeringsbesluiten:

- In de Kadernota Wmo is gekozen voor het inkopen van een algemene voorziening via een lokaal traject en het inkopen van een maatwerkvoorziening in regionaal verband. Hierdoor kan de algemene voorziening meer worden afgestemd op de lokale omstandigheden en kan er in regionaal verband financieel voordeel worden behaald door gezamenlijk inkopen (Kadernota Wmo).

9.2 Maatwerkondersteuning

Voor de uitvoering van maatwerkondersteuning is de gemeente Hattem aangesloten bij regionale verbanden. Maatwerkondersteuning wordt ingekocht via een privaatrechtelijke overeenkomst. De gemeente legt (samen met de regio) de diverse vormen van ondersteuning, de bijbehorende kwaliteitsafspraken, registratievereisten en prijzen vast in een raamovereenkomst.

Beleids- en uitvoeringsbesluiten:

- De gemeenten sluiten een algemene raamovereenkomst met alle aanbieders die voldoen aan de gestelde criteria. In de raamovereenkomst zijn bouwstenen opgenomen (Uitgangspuntennotitie Inkoop Wmo).
- Opdracht tot het leveren van ondersteuning aan een cliënt geschiedt door middel van een 'nadere overeenkomst', die wordt opgesteld op basis van de afspraken in het gezins-/ondersteuningsplan. De inkoop vindt plaats binnen de vastgestelde kaders: het gemeentelijke Inkoop- en aanbestedingsbeleid en het Aanbestedingsprotocol.

9.3 PGB

De regelgeving omtrent PGB zal in de verordening en (verstrekkingen)beleidsregels nader worden uitgewerkt. De uitwerking in de verordening zal betrekking hebben op de wijze waarop de hoogte van het PGB wordt vastgesteld en de voorwaarden waaronder met het PGB hulp kan worden betrokken van een persoon uit het netwerk van de cliënt. In de verordening zal de bevoegdheid tot het vaststellen van de nadere regelgeving omtrent het PGB aan het college worden gedelegeerd. In de (verstrekkingen)beleidregels zal de regelgeving nader uitgewerkt worden. Voor het komen tot deze regelgeving zal een aparte notitie worden gemaakt welke aan de Wmo-adviesraad ter advies voorgelegd zal worden. Ook zullen er aparte bijeenkomsten worden georganiseerd om te horen wat er bij de burgers speelt.

⁴ Zie ook de verschillende inkoopnota's 2014

9.4 Meerkosten inwoners met een chronische ziekte en/of beperking

Bij de ontwikkeling van beleid voor financiële ondersteuning van personen met een chronisch ziekte en/of beperking sluit de gemeente Hattem aan bij de wettelijk kaders van de Wmo en de bijzondere bijstand en het bestaand beleid, aangezien dat houvast biedt bij de vormgeving, de inpassing in de organisatie en de communicatie richting onze inwoners. Dat betekent voor Hattem dat wij:

1. De mogelijkheden voor individuele bijzondere bijstand uitbreiden;

In de beleidsregels leggen wij vast welke kosten vergoed worden en tot welk bedrag. We ondersteunen inwoners, die de beschikking hebben over een inkomen lager dan 120% van de van toepassing zijnde bijstandsnorm.

2. Onze inwoners met een minimuminkomen een collectieve (aanvullende) zorgverzekering aan (gaan) bieden;

Via het aanvullend pakket dekken we veelvoorkomende meerkosten van burgers met een chronische ziekte en/of beperking. We doen dat voor inwoners met een inkomen tot de inkomensgrens van 120 procent van het sociaal minimum.

3. De mogelijkheid bieden voor een financiële tegemoetkoming vanuit de Wmo;

Wij hanteren hierbij dezelfde inkomensgrenzen en draagkrachtregels als die van de individuele bijzondere bijstand. In de beleidsregels leggen wij vast op welke wijze wij hieraan invulling geven.

Beleids- en uitvoeringsbesluiten:
<ul style="list-style-type: none">• Verhoging inkomensgrens voor aanvragen individuele bijzondere bijstand van 110% naar 120% (Coalitieakkoord 2014)• Invoering collectieve ziektekostenverzekering (beleidsnota werk & inkomen)

10. Financiën

Gemeenten worden met ingang van 1 januari 2015 verantwoordelijk voor de extra taken op het terrein van de jeugdzorg, langdurige zorg en begeleiding naar werk. Het geld dat daarvoor nodig is, ontvangen gemeenten rechtstreeks in het gemeentefonds als integratie-uitkering. Gemeenten kunnen dit geld naar eigen inzicht besteden. Volgens het Ministerie van BZK worden gemeenten daardoor maximaal in staat gesteld om lokaal maatwerk te leveren. Door het kabinet en de VNG is afgesproken dat gemeenten in ieder geval de komende drie jaar deze gelden besteden aan de nieuwe gedecentraliseerde taken in het sociaal domein. De verdeling van de gelden voor 2015 is door het Rijk gemaakt op basis van het historische verdeelmodel. Met ingang van 2016 zal een objectief verdeelmodel ingevoerd worden. Dit kan leiden tot een andere budgetverdeling voor 2016 en verder.

De bedragen voor de decentralisaties zijn als volgt weer te geven:

Deelfonds Sociaal Domein	2015	2016	2017	2018	2019
Decentralisatie AWBZ naar Wmo	1.519.732	1.592.316	1.548.078	1.543.784	1.543.354
Decentralisatie Jeugdzorg	2.570.600	2.534.048	2.448.317	2.463.602	2.463.602
Decentralisatie participatiewet (indicatief budget) P-budget	115.735	115.735	115.735	115.735	115.735
Decentralisatie participatiewet (indicatief budget) WSW	1.173.309	1.173.309	1.173.309	1.173.309	1.173.309
Totaal budget Deelfonds Sociaal Domein	5.379.376	5.415.408	5.285.439	5.296.430	5.296.000

De verdeling van het budget voor begeleiding in 2015 zal gebaseerd zijn op het historisch gebruik van de functie AWBZ-begeleiding. Vanaf 2016 zal een verdeelmodel worden gehanteerd dat gebaseerd is op objectief vast te stellen indicatoren. De eerste signalen zijn dat Hattem daardoor minder budget gaat ontvangen.

Daarnaast zijn er nog een aantal integratie uitkeringen, waaronder ook bijvoorbeeld de hulp bij het huishouden valt. Een verdere specificatie van deze aanvullende budgetten is te vinden in de begroting.

Uitgangspunt financieel beleid

Het uitgangspunt is dat de uitgaven op het gebied van Wmo binnen de rijksuitkering blijven.

De extramurale AWBZ-zorg wordt in 2015 overgeheveld naar de gemeentelijke WMO. Gemeenten kunnen dankzij het voorzieningenkarakter de hulp beter dicht bij de burger organiseren en ook beter maatwerk leveren. Voor de Gemeente Hattem bedraagt het budget ruim € 1,5 miljoen. In dit dossier spreken we over een taakstelling van ongeveer 15%. Deze taakstelling zal deels gerealiseerd worden door het schrappen van zorgtaken en anderzijds zal de besparing ontstaan door de zorg dicht bij de mensen te organiseren. Als deze taakstelling niet is te realiseren, ontstaat een risico van 15% over het budget van € 1,5 miljoen. Dat houdt een bedrag in van € 225.000.

De onzekerheid rondom dit dossier ontstaat vooral door het ontbreken van informatie. Begin 2014 ontvingen wij van externe registratiebureaus cliënt gegevens voor het onderdeel begeleiding binnen deze wet. In de zomer 2014 zijn deze gegevens bijgesteld vanuit andere bronnen. De verschillen tussen deze gegevens zijn financieel te vertalen naar een bedrag van € 100.000. Dit bevestigt de onduidelijkheid rondom het totale dossier AWBZ-zorg/WMO. Daarom schatten wij het risicobedrag voor dit onderdeel op € 225.000. Dit is benoemd in de paragraaf weerstandsvermogen van de begroting 2015-2018. Door deze voorziene risico's is er structureel een stelpost in de begroting opgenomen van € 125.000, voor

onvoorziene extra (uitvoerings)kosten met betrekking tot de decentralisaties. Deze stelpost zit niet langer in de begroting.

Financiële risico's

Met de Wmo 2015 krijgt de gemeente de verantwoordelijkheid voor meer taken en minder budget. Hieronder vallen kortingen op onder andere begeleiding, jeugdzorg en hulp bij het huishouden.

Daarnaast zijn er nog een aantal andere onzekerheden:

- de nieuwe Wet langdurige zorg (WIZ) dwingt inwoners met beperkingen om langer zelfstandig te blijven wonen. Ook zij gaan meer en meer een beroep doen op de beperkte Wmo middelen die de gemeente beschikbaar krijgt;
- daarnaast draagt de Wmo 2015 het kenmerk van een open eind financiering. Dit betekent dat gemeenten te allen tijde op een vraag van een inwoner dienen te reageren en dat geen of beperkte budgetten geen argument is om iets niet te doen of uit te stellen;
- overgangsrecht: in het wetsvoorstel geldt voor bestaande cliënten een overgangsrecht van maximaal een jaar. Dit sluit aan bij het uitgangspunt dat continuïteit van zorg voor bestaande cliënten een van de ambities is. Tegelijkertijd vormt het overgangsrecht een financieel risico. Daarom worden er in 2015 gefaseerd vraagverhelderingsgesprekken gevoerd met bestaande cliënten, die kunnen leiden tot een nieuw ondersteuningsarrangement. De wet biedt deze mogelijkheid.

Beleids- en uitvoeringsbesluiten:

- De uitvoering van de decentralisaties moet budgetneutraal plaatsvinden. Het inrichten van de sociale infrastructuur moet bekostigd worden uit het budget (Kadernota Wmo).
- Voor de Wmo is het van groot belang om het onderscheid met de Wet Langdurige Zorg en de Zorgverzekeringswet scherp te houden. De exacte afbakening zal samen met de zorgverzekeraars moeten worden geformuleerd (uitgangspuntennotitie inkoop Jeugd).
- Er komt een collectieve aanvullende zorgverzekering voor inwoners die gebruik maken van de bijzondere bijstand. De implementatie van deze collectieve zorgverzekering wordt door het college nader onderzocht (2015).
- Voor de GGZ Beschermd wonen zoeken we naar een goede balans tussen bevorderen van participatie en tegelijkertijd stabilisatie en veiligheid blijven bieden vanuit de beschermde woonomgeving (Kadernotitie Transitie begeleid wonen, 2014)

11. Kwaliteit

11.1 Kwaliteitseisen en monitoring

De volgende randvoorwaarden en kwaliteitseisen worden van groot belang geacht:

- inwoners weten waar ze terecht kunnen met vragen over zelfredzaamheid en participatie;
- zorg en ondersteuning wordt tijdig geleverd;
- ondersteuning wordt zo veel mogelijk geleverd door personen uit het eigen netwerk en vrijwilligers;
- de geboden ondersteuning heeft een duurzaam effect;
- de cliënt is tevreden over het proces van vraagverheldering en zorgtoewijzing;
- de cliënt is tevreden over de geboden ondersteuning;
- de uitgaven voor maatschappelijke ondersteuning blijven binnen de begroting.

In het landelijk wettelijk kader zijn algemene kwaliteitseisen opgenomen die gelden voor alle organisaties die jeugdhulp bieden. Daarnaast zijn er ook landelijk wettelijke kaders voor kwaliteitseisen in de Wmo. Op een aantal onderdelen worden specifieke normenkaders ontwikkeld. Als gemeente zijn wij vooral geïnteresseerd in de kwaliteit van de dienstverlening (bijvoorbeeld via een cliënttevredenheid onderzoek) en het effect en de financiën van de geboden zorg (resultaat van de interventie).

Voor de lokale uitvoeringsaangelegenheden ontwikkelen we in 2015 een systematiek om de resultaten rond de uitvoering van de nieuwe taken vanaf 2015 goed te kunnen meten. Hierbij kan gedacht worden aan bijvoorbeeld de tijd tussen een melding/aanvraag en de inzet van de daadwerkelijke hulp. We vinden het van belang dat de verzamelde gegevens zicht geven op de tevredenheid van de cliënt en het effect van de geboden hulp. Dit geeft ons mogelijkheden om bij te sturen.

Voor de uitvoering van maatwerkondersteuning is de gemeente Hattem aangesloten bij regionale verbanden. Maatwerkondersteuning wordt ingekocht via een privaatrechtelijke overeenkomst. De gemeente legt (samen met de regio) de diverse vormen van ondersteuning, de bijbehorende kwaliteitsafspraken (outcomecriteria), registratievereisten en prijzen vast in een raamovereenkomst. Alle zorgaanbieders die voldoen aan de gestelde kwaliteitseisen en de bijbehorende prijs accepteren, kunnen zich aansluiten bij de raamovereenkomsten.

Beleids- en uitvoeringsbesluiten:

- Vanaf 1 januari 2015 kiezen de gemeenten ervoor om een regierol aan te nemen. Deze regierol brengt niet alleen met zich mee dat de gemeente zich voornamelijk richt op het 'wat', maar ook dat het 'hoe' aan de aanbieders overgelaten wordt (uitgangspuntennotitie Inkoop Wmo).
- Gemeenten hanteren een basisset aan eisen en voorwaarden, zowel als het gaat om geschiktheid van aanbieders als om te stellen eisen aan de dienstverlening. Na het opstellen van het ondersteuningsplan wordt gekeken welke aanbieder hier het beste bij past (uitgangspuntennotitie Inkoop Wmo).
- De geschiktheidscriteria waaraan een zelfstandige zonder personeel (verder zzp'er) moet voldoen worden beschreven in de uitgangspuntennotitie Inkoop Wmo.
- Voor de maatschappelijke ondersteuning worden nieuwe landelijke kwaliteitsstandaarden ontwikkeld. Dit gebeurt in samenwerking tussen cliëntenorganisaties, aanbieders en gemeenten. Deze nieuwe standaarden zijn naar verwachting niet gereed voor 1 januari 2015 (uitgangspuntennotitie Inkoop Wmo).
- Voor analyse van de managementinformatie en (bij)sturing op de resultaten is het van belang om contractbeheer uit te voeren. Dit kan per gemeente uitgevoerd worden, maar er kan ook gekozen worden om hiervoor een coördinerende gemeente aan te wijzen. Deze opties worden nog onderzocht door de gemeenten (uitgangspuntennotitie Inkoop Wmo).

- Op basis van de regionale kadernotitie is besloten dat bovenlokale jeugdhulp gezamenlijk wordt ingekocht en dat hiervoor een gezamenlijk sturings- en financieringssysteem wordt ingericht. Er is besloten te werken met een financieringsmodel waarmee op resultaten wordt gestuurd (regionale beleidsnota Inkoop Jeugd).
- In de raamovereenkomst dienen de wettelijk gestelde kwaliteitseisen meegenomen te worden. Via de af te sluiten contracten worden kwaliteitseisen aan de te leveren diensten gesteld. Wanneer aanbieders zich niet aan deze eisen houden kan de afname van diensten stopgezet worden (regionale beleidsnota inkoop jeugd).

11.2 Klachten

Het klachtrecht en inspraak en medezeggenschap bij de gemeente is niet expliciet in de Jeugdwet en Wmo geregeld. Voor klachtrecht en inspraak bestaan al algemene regelingen: voor klachtrecht geldt hoofdstuk 9 van de Awb en voor inspraak geldt artikel 150 van de Gemeentewet. Gemeenten zijn in het algemeen verplicht tot een behoorlijke behandeling van mondelinge en schriftelijke klachten over gedragingen van personen en bestuursorganen die onder haar verantwoordelijkheid werkzaam zijn.

In de Verordeningen Jeugd en Wmo worden in het kader van de rechtszekerheid bepalingen opgenomen over klachtrecht, inspraak en medezeggenschap.

In de regel zal eerst de aanbieder worden aangesproken bij klachten over de wijze van behandeling. Pas wanneer dit klachtrecht niet bevredigend is, of niet logisch, bijvoorbeeld bij gedragingen van gemeenteambtenaren, dan komt de gemeentelijke klachtmogelijkheid in zicht en geldt de gemeentelijke klachtenverordening.

Bronvermelding

Vastgestelde documenten door college/en of raad: (alleen college staat vermeld, zonder vermelding vastgesteld door raad)

Maatschappelijke visie 2013-2015 (nov 2013)

Inkoop AWBZ (aug 2014) (college)

Toegang (juni 2014) (college)

Kadernota Wmo dit is eigen kracht (juni 2014)

Verordening Wmo (okt 2014)

Definitiefase AWBZ (dec 2012)

Definitiefase wet werken naar vermogen (dec 2012)

Definitiefase jeugd (dec 2012)

Regionaal: Startnotitie regionale samenwerking jeugd (maart 2013)

Regionaal transitiearrangement jeugd (november 2013)

Regionale kadernotitie jeugd (maart 2014)

Regionale Beleidsnota Inkoop Jeugd (juni 2014)

Regionale uitvoeringsnota jeugd 2014

Beleidskeuzes in wet maatregelen Wet Werk en bijstand en de Participatiewet 2015

**Foto's: 3d Toolkit VNG Zorginbeeld/Frank Muller
www.voordejeugd.nl/ beeldbank**

Bijlage 1: Overzicht van de diverse beleidsterreinen en raakvlakken Wmo

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Met de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) moeten gemeenten ervoor zorgen dat volwassenen met een somatische aandoening, een verstandelijke, lichamelijke en/of zintuiglijke beperking en/of een psychiatrische aandoening kunnen meedoen in de samenleving. Het wetsvoorstel Wmo 2015 is een uitbreiding van de bestaande WMO. Per 2015 gaan extramurale begeleiding (inclusief dagbesteding) en kortdurend verblijf voor volwassenen van de AWBZ over naar de Wmo. De gemeente toetst en beslist welke ondersteuning iemand krijgt op grond van deze wet.

Participatiewet

De Participatiewet is een nieuwe wet voor werk en inkomen. Het is een samenvoeging van drie oude wetten: Wet sociale werkvoorziening (Wsw), Wajong en Wet werk en bijstand (WWB). Door de invoering van deze wet wordt de gemeente verantwoordelijk voor een bredere doelgroep die in behoefte heeft aan begeleiding op- en naar de arbeidsmarkt. Met de wet wordt beoogd dat er zoveel mogelijk mensen participeren in de samenleving. Het uitgangspunt was om een regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt te creëren. Voor iedereen die onder de Participatiewet valt gelden dezelfde rechten en plichten.

Wajong

Inwoners die nu onder de Wajong vallen, blijven in deze Wajong regeling onder verantwoordelijkheid van het UWV. De Wajong vanaf 2015 is alleen toegankelijk voor burgers die blijvend en volledig arbeidsongeschikt zijn en zal ook uitgevoerd worden door het UWV. Inwoners die een arbeidsbeperking hebben, maar wel over arbeidsvermogen beschikken, vallen onder de doelgroep van de Participatiewet.

De gemeente is verantwoordelijk voor alle jongeren die onvoldoende arbeidsvermogen hebben om zelfstandig in hun levensonderhoud te voorzien. Die verantwoordelijkheid komt voort uit de gemeentelijke taken op het gebied van de Participatiewet, of uit de taken op het gebied van de nieuwe Wmo. De Jeugdwet en Passend Onderwijs zijn het voorportaal van de Participatiewet en de Wmo. Deze wetten hebben als doel de jeugdigen voor te bereiden op zo zelfstandig mogelijke participatie in de samenleving. Dit kan zowel in de vorm van werk als in de vorm van maatschappelijke participatie en/of dagbesteding.

Jeugd⁵

Om de zorg voor de jeugd van 0- 18 jaar te verbeteren en dichter bij de inwoners te organiseren heeft het kabinet besloten deze per 1 januari 2015 onder te brengen bij de gemeente middels de Jeugdwet. Een verbinding met de Wmo is onder andere te vinden op de focus op eigen kracht, inzet op preventie, de ondersteuning van jongeren met begeleiding en het bieden van een veilige leefomgeving (voor het kind). De gemeente heeft de plicht een voorziening te treffen op het gebied van jeugdhulp als een jeugdige of zijn ouders dit nodig hebben en zij er op eigen kracht niet uitkomen. De gemeente moet hierbij zorgen voor deskundige advisering over en beoordeling van de vraag om hulp, maar kunnen zelf bepalen welke voorziening precies moet worden getroffen. Met deze omslag van de gemeente om waar nodig voorzieningen te treffen, kan de gemeente beter inspelen op de lokale en persoonlijke omstandigheden. Het eigen netwerk wordt maximaal benut en de zorg wordt zoveel mogelijk afgestemd op wat het gezin zelf kan. Als blijkt dat die ondersteuning onvoldoende mogelijkheden biedt, worden andere vormen van zorg of ondersteuning aangeboden. Ouders en jongeren zijn zelf regisseur van hun eigen plan. Dat betekent dat ze in gezamenlijkheid met de hulpverlener/regisseur bepalen welke ondersteuning passend is.

⁵ verdere informatie, zie de regionale en lokale uitvoeringsnota jeugdhulp 2014.

(Passend) onderwijs

Op het gebied van aanpak uitvoering leerplicht, aanpak thuiszitters, leerlingenvervoer en onderwijshuisvesting werken we al nauw samen met het onderwijs. In augustus 2014 wordt de zorgplicht voor scholen ingevoerd. Scholen hebben dan de plicht om ieder kind op zijn eigen niveau en in zijn eigen omgeving onderwijs aan te bieden. Zorg die niet door de school zelf geleverd kan worden, kan wellicht door een naburige school worden geleverd. Dit betekent dat de transitie Jeugdzorg grote raakvlakken heeft met de invoering van het passend onderwijs. De samenwerking tussen gemeenten en onderwijs wordt nog belangrijker. Het bestaande overleg tussen gemeenten en samenwerkingsverbanden van schoolbesturen wordt gebruikt om de wederzijdse plannen op elkaar af te stemmen.

Relatie met bestaand sociaal beleid

Binnen het sociale beleid zal via sport-, gezondheids- en alcoholmatigingsbeleid worden ingezet op preventie. Daarnaast zal met het jeugdbeleid worden ingezet op voldoende jeugdvoorzieningen voor de verschillende leeftijdsgroepen in Hattem. Vooral de 18+ verdient in dit opzicht aandacht. Met aanpalend beleid kan gestimuleerd worden dat kinderen meedoen in de samenleving. Het gaat daarbij bijvoorbeeld vooral om jeugdbeleid, sportbeleid en minimabeleid.

Verbinding Wmo en volksgezondheid

Een gezonde leefstijl draagt bij aan participatie. Aspecten als jeugdgezondheidszorg, preventieve ouderengezondheidszorg en gezondheidsbevordering hebben een sterke relatie met taken uit de Wmo. Volksgezondheid en Wmo kennen een zekere overlap in doelgroepen (bijvoorbeeld kinderen met problemen met opgroeiende, kwetsbare ouderen en chronisch ziekten) en beleidsthema's (bijvoorbeeld informatie en advies, geestelijke gezondheidszorg en verslavingszorg). De verbinding tussen Wmo en volksgezondheid is voor een belangrijk deel gelegen in de gedeelde inzet op zelfredzaamheid en participatie. Preventie en zorg worden in toenemende mate gericht op het bevorderen van participatie. Andersom wordt de kans op gezondheid vergroot door het verrichten van betaald werk, vrijwillige inzet en maatschappelijke participatie. Dit terwijl sociale uitsluiting en armoede de kansen op een goede gezondheid juist weer verkleinen. Vanuit de Wmo worden in Hattem verbindingen gezocht met bestaande ontwikkelingen zoals de Integrale Jeugdgezondheidszorg en aanpak van overmatig alcoholgebruik via het preventie- en handavingsplan Drank- en Horecawet.

Volkshuisvesting

De gemeente Hattem wil een lokale vertaling van de regionale woonvisie, waarbij ook de lokale woonbehoefte wordt onderzocht. Hierin zal aandacht geschonken worden aan speciale doelgroepen zoals jongeren en senioren, aan duurzaamheid en aan levensloopbestendig wonen. Hierbij wordt ook aandacht besteed aan het zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving kunnen wonen. Dit wordt ook gebruikt voor prestatieafspraken met woningbouwcorporaties en gezondheidsinstellingen.

Bijlage 2: Cliëntondersteuning

Clientondersteuning onder de Wmo in 2015

In de gevallen waarin een ingezetene het naar zijn idee niet redt (alleen dan wel met hulp van zijn sociale omgeving of wellicht met gebruikmaking van algemene voorzieningen) en naar zijn idee hulp van de gemeente nodig heeft, kan hij zich bij de gemeente melden. De melding dat iemand behoefte heeft aan maatschappelijke ondersteuning, is vormvrij; die kan bijvoorbeeld telefonisch of via het internet plaatsvinden. In veel gevallen zal de melding ook niet uitsluitend op het gemeentehuis kunnen plaatsvinden, maar ook (als de gemeente dat zo organiseert) bijvoorbeeld bij een sociaal wijkteam of een buurthuis. De gemeente zal de ontvangst van de melding aan de cliënt bevestigen en het tijdstip van de melding registreren. In vervolg op deze melding zal het college in samenspraak met de cliënt zo spoedig mogelijk een onderzoek (laten) instellen. Indien een ingezetene alleen informeert naar bijvoorbeeld de beschikbaarheid van een algemene voorziening of kenbaar maakt gebruik te willen maken van een algemene voorziening, is er geen aanleiding om een onderzoek in te stellen.

Tijdens het onderzoek van de gemeente kan de cliënt, als hij dat wenst, gebruik maken van cliëntondersteuning. Op basis van dit wetsvoorstel moet het college ervoor zorgen dat cliëntondersteuning beschikbaar is voor cliënten die maatschappelijke ondersteuning nodig hebben of problemen hebben op andere terreinen binnen het sociale domein, bijvoorbeeld op het gebied van wonen, onderwijs of schuldenproblematiek. Het is van belang dat de cliëntondersteuner daadwerkelijk het belang van de cliënt dient en dat de cliënt het gevoel heeft dat deze persoon naast hem staat en in de positie is om diens belang te dienen. Indien de cliënt twijfelt aan de objectiviteit van de cliëntondersteuner, mag hij de gemeente daarop wijzen en vragen om een andere ondersteuner. De cliëntondersteuning is kosteloos voor de cliënt die daar een beroep op doet. Uiteraard kan de cliënt ook zelf zijn ondersteuning organiseren (naasten, vertegenwoordigers).

Eenvoudige vraagstukken

Veel cliënten zijn zeer goed in staat om zelf informatie te vergaren en te beoordelen. Voor eenvoudige hulpvragen volstaat voor de meeste cliënten doorgaans de functie van informatie en advies zoals deze reeds onder de oude Wmo is geregeld door de gemeente via bijvoorbeeld vrijwilligersorganisaties, welzijnsvoorziening (bijvoorbeeld vrijwilliger coördinator en de ouderenwerker), maar ook via het Wmo loket of het Centrum voor Jeugd en Gezin. Op grond van de Awb kan een cliënt zich in het verkeer met bestuursorganen laten bijstaan of vertegenwoordigen door een derde. Dat kan bijvoorbeeld een partner, familielid of een vrijwilliger zijn.

Complexere vraagstukken

Voor complexere vraagstukken kan een andere vorm van cliëntondersteuning nodig zijn, die verder gaat dan informatie en advies; het betreft het kortdurend ondersteunen van mensen die verminderd zelfredzaam zijn, bijvoorbeeld bij het oplossen van een vraag of situatie die zo complex is dat zij het niet zelf – of met hulp van hun omgeving – kunnen oplossen. De cliëntondersteuning blijft in de toekomst ook gericht op het versterken van de zelfredzaamheid van de cliënt. Het gaat doorgaans over vraagstukken die meerdere levensdomeinen omvatten. Cliëntondersteuning speelt met name bij cliënten die niet goed in staat zijn zelf regie over het eigen leven te voeren, hun hulpvraag te verwoorden, de mogelijkheden van het eigen sociale netwerk in kaart te brengen en keuzes te maken.

Een belangrijk moment waarop cliëntondersteuning van belang kan zijn, is de fase van het onderzoek volgend op een melding. Vaak zal dat plaatsvinden in de vorm van een gesprek met de cliënt. Een cliëntondersteuner kan de cliënt in het gesprek helpen zijn hulpvraag te verwoorden en keuzes te maken. Indien adequate ondersteuning uit het informele circuit niet mogelijk is, kan de gemeente ook zorg dragen voor een beroepsmatige cliëntondersteuner. De regering benadrukt dat deze vorm van cliëntondersteuning professionaliteit veronderstelt, waarbij het belang van de betrokken cliënt het uitgangspunt in die ondersteuning dient te zijn. Dit vraagt om een professionele autonomie, vergelijkbaar met functionarissen in de positie van sociale raadslieden, en maatschappelijk werkers.

